WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZYRODY KLASA 4, 2026/2027

Skala i ogólne kryteria ocen

Ocena dopuszczająca (2) – uczeń zna podstawowe pojęcia przyrodnicze, rozpoznaje najważniejsze elementy przyrody, wymienia proste przykłady oraz wykonuje łatwe zadania i obserwacje z pomocą nauczyciela.

Ocena dostateczna (3) – uczeń rozumie podstawowe zagadnienia przyrodnicze, opisuje poznane organizmy i zjawiska, korzysta z prostych źródeł informacji oraz wykonuje typowe zadania i obserwacje.

Ocena dobra (4) – uczeń samodzielnie wykorzystuje zdobytą wiedzę, wyjaśnia zjawiska i zależności zachodzące w przyrodzie, posługuje się podstawowymi przyrządami oraz formułuje wnioski z obserwacji.

Ocena bardzo dobra (5) – uczeń sprawnie wykorzystuje wiadomości w nowych sytuacjach, porównuje i analizuje zjawiska przyrodnicze, samodzielnie planuje doświadczenia oraz wyciąga poprawne wnioski.

Ocena celująca (6) – uczeń biegle wykorzystuje wiadomości i umiejętności, łączy wiedzę z różnych rozdziałów, samodzielnie rozwiązuje złożone problemy, prowadzi obserwacje i doświadczenia oraz uzasadnia swoje wnioski.

Wymagania edukacyjne z podziałem na rozdziały

Rozdział I. Spotkanie z przyrodą

Uczeń:

- Wyjaśnia, czym jest przyroda i dlaczego warto ją poznawać.
- Rozróżnia elementy przyrody ożywionej, nieożywionej oraz wytwory działalności człowieka.
- Wymienia źródła wiedzy o przyrodzie i potrafi z nich korzystać.
- Zna i stosuje zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody.
- Rozpoznaje czynniki sprzyjające nauce i koncentracji.
- Wyjaśnia znaczenie snu i rozsądnego korzystania z internetu oraz urządzeń elektronicznych.
- Wymienia zmysły człowieka i wyjaśnia ich znaczenie w poznawaniu otoczenia.
- Rozróżnia obserwację i doświadczenie przyrodnicze.
- Posługuje się podstawowymi przyrządami do obserwacji przyrody.
- Zna budowę i zastosowanie mikroskopu oraz prowadzi proste obserwacje mikroskopowe.
- Rozpoznaje główne i pośrednie kierunki geograficzne.
- Posługuje się kompasem i wyznacza kierunki geograficzne.

- Dokumentuje obserwacje i formułuje proste wnioski.

Rozdział II. Moja okolica

Uczeń:

- Wyjaśnia pojęcie krajobrazu i wymienia jego elementy.
- Rozróżnia krajobrazy naturalne i przekształcone przez człowieka.
- Porównuje krajobraz miejski i wiejski.
- Opisuje charakterystyczne elementy krajobrazu swojej okolicy.
- Rozpoznaje podstawowe formy ukształtowania terenu.
- Rozróżnia formy terenu wypukłe, wklęsłe i płaskie.
- Wyjaśnia pojęcie skały i opisuje jej podstawowe właściwości.
- Rozróżnia skały lite, zwięzłe i luźne oraz podaje ich przykłady.
- Wyjaśnia, czym jest gleba i jak powstaje.
- Wymienia składniki gleby i wyjaśnia znaczenie próchnicy.
- Rozróżnia gleby żyzne i mało żyzne.
- Prowadzi proste obserwacje i badania gleby.
- Rozpoznaje wybrane rośliny i zwierzęta występujące w najbliższej okolicy.
- Wyjaśnia znaczenie roślin i zwierząt dla człowieka.
- Korzysta z atlasów i kluczy do rozpoznawania organizmów.

Rozdział III. Obserwuję zjawiska przyrodnicze

Uczeń:

- Wyjaśnia pojęcie materii.
- Rozróżnia trzy stany skupienia materii.
- Opisuje podstawowe właściwości ciał stałych, cieczy i gazów.
- Rozpoznaje ciała sprężyste, plastyczne i kruche.
- Wyjaśnia, że materia zbudowana jest z drobin.
- Opisuje ułożenie drobin w poszczególnych stanach skupienia.
- Wyjaśnia pojęcie ściśliwości i porównuje ściśliwość ciał stałych, cieczy oraz gazów.
- Rozpoznaje trzy stany skupienia wody.
- Wyjaśnia pojęcie temperatury i posługuje się termometrem.
- Opisuje zależność między temperaturą a stanem skupienia wody.
- Wyjaśnia procesy topnienia, krzepnięcia, parowania i skraplania.

- Wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania.
- Opisuje obieg wody w przyrodzie.
- Prowadzi proste obserwacje zmian stanów skupienia wody.

Rozdział IV. Obserwuję pogodę

Uczeń:

- Wyjaśnia pojęcia pogody i atmosfery.
- Wymienia i opisuje podstawowe składniki pogody.
- Rozpoznaje opady i osady atmosferyczne.
- Wyjaśnia, czym są wiatr, chmury i ciśnienie atmosferyczne.
- Rozpoznaje podstawowe rodzaje chmur.
- Wymienia przyrządy meteorologiczne i zna ich zastosowanie.
- Dokonuje prostych pomiarów składników pogody.
- Odczytuje informacje z map pogody i prognoz meteorologicznych.
- Prowadzi obserwacje pogody i zapisuje ich wyniki.
- Zna zasady bezpiecznego zachowania podczas burzy.
- Wyjaśnia, czym są odwodnienie i udar cieplny oraz jak im zapobiegać.
- Opisuje sposoby przystosowania roślin i zwierząt do upałów i mrozów.
- Wyjaśnia znaczenie odpowiedzialnego dokarmiania zwierząt zimą.

Rozdział V. Jak działają organizmy?

Uczeń:

- Wyjaśnia pojęcie organizmu i wymienia jego podstawowe cechy.
- Wymienia podstawowe czynności życiowe organizmów.
- Wyjaśnia, że organizmy mają budowę komórkową.
- Rozróżnia organizmy jednokomórkowe i wielokomórkowe.
- Opisuje podstawowe poziomy organizacji budowy organizmów.
- Prowadzi proste obserwacje komórek pod mikroskopem.
- Rozróżnia organizmy samożywne i cudzożywne.
- Wyjaśnia, na czym polega fotosynteza.
- Określa znaczenie światła dla przebiegu fotosyntezy.
- Wyjaśnia znaczenie fotosyntezy dla życia na Ziemi.
- Opisuje sposoby zdobywania pokarmu przez zwierzęta.

- Rozróżnia zwierzęta ze względu na rodzaj pobieranego pokarmu.
- Wyjaśnia pojęcie łańcucha pokarmowego.
- Podaje przykłady prostych zależności pokarmowych między organizmami.

Rozdział VI. Jak działa moje ciało?

Uczeń:

- Wymienia podstawowe układy narządów człowieka i określa ich funkcje.
- Opisuje budowę i znaczenie układu ruchu.
- Wyjaśnia rolę kości, stawów i mięśni.
- Wymienia podstawowe składniki pokarmowe i określa ich znaczenie dla organizmu.
- Opisuje budowę i funkcje układu pokarmowego.
- Wyjaśnia znaczenie zdrowego i urozmaiconego odżywiania.
- Opisuje budowę i działanie układu oddechowego.
- Wyjaśnia znaczenie wymiany gazowej i oddychania komórkowego.
- Opisuje podstawowe funkcje układu krwionośnego.
- Wyjaśnia rolę serca, naczyń krwionośnych i krwi.
- Opisuje znaczenie układu moczowego i funkcje nerek.
- Wyjaśnia rolę mózgu i układu nerwowego.
- Zna podstawowe zasady higieny układu nerwowego.
- Opisuje podstawowe funkcje układu rozrodczego.
- Wymienia etapy rozwoju człowieka i zmiany zachodzące w okresie dojrzewania.
- Zna zasady higieny osobistej.
- Wyjaśnia, czym są choroby zakaźne i w jaki sposób się rozprzestrzeniają.
- Wymienia podstawowe sposoby zapobiegania chorobom wywoływanym przez drobnoustroje i pasożyty.

Rozdział VII. Życie na lądzie

Uczeń:

- Opisuje podstawowe warunki życia organizmów na lądzie.
- Wymienia przystosowania roślin i zwierząt do środowiska lądowego.
- Rozpoznaje różne sposoby poruszania się zwierząt.
- Wyjaśnia, czym jest las i wymienia jego rodzaje.
- Rozpoznaje i opisuje piętra lasu.

- Wymienia charakterystyczne rośliny, zwierzęta i grzyby występujące w lesie.
- Wyjaśnia znaczenie lasów dla przyrody i człowieka.
- Zna zasady bezpiecznego zachowania w lesie.
- Rozpoznaje wybrane rośliny i grzyby trujące oraz zwierzęta jadowite.
- Opisuje podstawowe warunki życia na łące.
- Rozpoznaje charakterystyczne rośliny i zwierzęta łąkowe.
- Wyjaśnia znaczenie łąk dla przyrody i człowieka.
- Opisuje pole uprawne jako środowisko życia organizmów.
- Rozpoznaje podstawowe rośliny uprawiane w Polsce.
- Wymienia produkty otrzymywane z roślin uprawnych.
- Wyjaśnia wpływ działalności człowieka na środowiska lądowe.

Rozdział VIII. Życie w wodzie

Uczeń:

- Opisuje podstawowe warunki życia organizmów w wodzie.
- Rozróżnia wody stojące i płynące.
- Wymienia przystosowania roślin i zwierząt do życia w wodzie.
- Porównuje warunki życia w środowisku wodnym i lądowym.
- Rozpoznaje podstawowe elementy systemu rzecznego.
- Wskazuje na mapie wybrane elementy rzeki.
- Wymienia charakterystyczne rośliny i zwierzęta żyjące w rzekach.
- Opisuje znaczenie rzek dla przyrody.
- Rozpoznaje jezioro jako przykład wód stojących.
- Wymienia i opisuje strefy życia w jeziorze.
- Rozpoznaje wybrane rośliny i zwierzęta występujące w jeziorach.
- Wyjaśnia przystosowania organizmów do życia w różnych strefach jeziora.
- Prowadzi proste obserwacje organizmów wodnych, również z wykorzystaniem mikroskopu.
- Wyjaśnia znaczenie ochrony zasobów wodnych.

Zasady oceniania

Przy ocenianiu osiągnięć edukacyjnych ucznia uwzględnia się:

- Stopień opanowania wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych.

- Poprawność stosowania pojęć i terminów przyrodniczych.
- Umiejętność rozpoznawania, opisywania i porównywania organizmów oraz zjawisk przyrodniczych.
- Umiejętność korzystania z map, atlasów, ilustracji, schematów i innych źródeł informacji.
- Umiejętność prowadzenia obserwacji i prostych doświadczeń oraz formułowania wniosków.
- Wykorzystywanie zdobytej wiedzy w codziennych sytuacjach.
- Samodzielność wykonywania zadań i przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć terenowych i doświadczeń.

Wymagania na poszczególne oceny mają charakter narastający – uzyskanie oceny wyższej oznacza opanowanie również wiadomości i umiejętności przewidzianych na oceny niższe.

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych ucznia, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zaleceniami zawartymi w odpowiedniej dokumentacji.